

Rolnummer 5439
Arrest nr. 40/2013 van 21 maart 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals vervangen bij de wet van 2 februari 2005, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Moerman, E. Derycke, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 8 juni 2012 in zake de nv « Centea » tegen R.P. en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 juni 2012, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 82, tweede lid, van de Faillissementswet van 8 augustus 1997, in die zin uitgelegd dat de echtgenoot van de gefailleerde bevrijd wordt van een schuld die gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde is aangegaan, ook al is die schuld aangegaan ten voordele van het eigen vermogen van de echtgenoot, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het aldus een gelijke behandeling maakt van de echtgenoot die zich louter voor de persoonlijke verbintenissen van de gefailleerde garant heeft gesteld, zonder daaruit een voordeel voor zijn eigen vermogen te halen, en degene die deze schuld gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde is aangegaan ten voordele van zijn eigen vermogen, waarbij de schuldeiser in de beide onderstellingen zijn recht verliest op het verhalen van die schuld op de echtgenoot ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de nv « Centea », waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 2018 Antwerpen, Mechelsesteenweg 180;

- M.B.;

- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 28 februari 2013 :

- zijn verschenen :

. Mr. H. Geinger, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de nv « Centea »;

. Mr. M. Baetens-Spetschinsky, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. B. Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor M.B.;

. Mr. E. de Lophem *loco* Mr. S. Depré, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Nihoul en L. Lavrysen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De nv « Centea » heeft de echtgenoten M.P.-M.B., gehuwd onder het wettelijke stelsel, een krediet toegestaan voor de aankoop, door M.B., van het onverdeeld aandeel van haar zus in een onroerend goed dat werd verkregen uit de nalatenschap van hun ouders. Het krediet werd gewaarborgd door hypotheek op goederen die alleen M.B. toebehoorden. M.P., thans overleden, werd failliet verklaard en werd in 2005 verschoonbaar verklaard.

De nv « Centea » stelt, na de veroordeling van de echtgenoten M.P.-M.B. te hebben verkregen en ten laste van M.B. een uitvoerend beslag op onroerend goed te hebben doen leggen, een cassatieberoep in tegen een arrest van het Hof van Beroep te Luik dat, onder meer, het verzet tegen het dwangbevel gegrond verklaart vanuit de overweging dat M.B., in haar hoedanigheid van echtgenote van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, van haar uit de lening voortvloeiende verplichtingen is bevrijd, krachtens artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997.

De nv « Centea » doet gelden dat artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, in die zin uitgelegd dat de verschoonbaarheid van een gefailleerde met zich meebrengt dat diens echtgenoot automatisch wordt bevrijd van elke schuld die deze gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde is aangegaan, ook al is die schuld aangegaan ten voordele van het eigen vermogen van die echtgenoot, de echtgenoot die zich louter voor de persoonlijke verbintenissen van de gefailleerde garant heeft gesteld, zonder daaruit een voordeel voor zijn eigen vermogen te halen, op dezelfde wijze behandelt als de echtgenoot die die schuld gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde is aangegaan ten voordele van zijn eigen vermogen, waarbij de schuldeiser in beide onderstellingen zijn recht verliest om die schuld op de echtgenoot te verhalen, zonder dat die identieke behandeling objectief en redelijk wordt verantwoord.

Het Hof van Cassatie heeft bijgevolg aan het Hof de voormelde prejudiciële vraag gericht.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. De nv « Centea » herinnert aan de feiten van de zaak en aan de rechtspraak van het Hof over de verschoonbaarheid van de gefailleerde en de uitbreiding van de gevolgen ervan tot diens echtgenoot; zij leidt uit die rechtspraak af dat die uitbreiding enkel geldt voor de eigen schulden van de gefailleerde en wordt verantwoord door het feit dat die echtgenoot zich aansprakelijk heeft gesteld voor de schuld van de gefailleerde en door het feit dat de inkomsten uit de nieuwe beroepsactiviteit van de gefailleerde in het gemeenschappelijk vermogen terechtkomen wanneer de echtgenoten gehuwd zijn onder een stelsel van gemeenschap van goederen.

A.1.2. Zij voert aan dat een uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid tot elke schuld die de gefailleerde gezamenlijk of hoofdelijk met zijn echtgenoot is aangegaan, discriminerend zou zijn ten aanzien van de schuldeisers doordat die identiek worden behandeld. De indirecte uitbreiding van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot heeft tot doel alleen de gefailleerde te beschermen, en niet een achterpoortje te bieden voor de echtgenoot die zijn eigen vermogen wenst te beschermen.

A.1.3. Zij brengt de rechtsleer in herinnering volgens welke de echtgenoot enkel de verschoonbaarheid van de gefailleerde kan genieten met betrekking tot de schulden van die laatste die hij garandeert als derde, bijvoorbeeld als borg of medeschuldenaar voor wie de schuld niet is aangegaan, doordat artikel 82, tweede lid, van de wet van 8 augustus 1997 enkel de echtgenoot beoogt die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn echtgenoot.

Zij doet eveneens gelden dat louter het feit dat schuldenaars zich hoofdelijk aansprakelijk hebben gesteld, niet uitsluit dat, in feite, de schuld uitsluitend op één van hen betrekking heeft. Zo bepaalt artikel 1216 van het Burgerlijk Wetboek dat de hoofdelijke schuldenaar die mee de schuld is aangegaan, gehouden is tot voldoening van de gehele schuld ten aanzien van de overige medeschuldenaars, waarbij die slechts borgen zijn die een persoonlijke zekerheid stellen.

Men zou die nuances tenietdoen indien men een uitbreiding van de verschoonbaarheid tot alle door de echtgenoten aangegane schulden zou toestaan. Men zou ook de regels terzijde schuiven die de huwelijksvermogensstelsels vastleggen, krachtens welke bepaalde schulden ten laste moeten blijven van het eigen vermogen van de echtgenoten. Dat is het geval voor het stelsel van scheiding van goederen, waarbij geen van de echtgenoten rechten kan doen gelden op de inkomsten van de andere; de schuldeisers kunnen zich bijgevolg verhalen op de goederen van de echtgenoot, vermits zij niet kunnen vervolgen op de inkomsten uit de nieuwe activiteit van de gefailleerde. Niets verantwoordt dat dit niet ook mogelijk is wanneer een gefailleerde zich aansprakelijk heeft gesteld voor een schuld die betrekking heeft op het vermogen van zijn echtgenoot wiens eigen goederen geen deel uitmaken van de failliete boedel. Het faillissement impliceert geenszins dat de echtgenoot niet in staat is om zijn schuld te betalen. Niets laat toe te stellen dat een uitvoeringsmaatregel vanwege de schuldeisers op de eigen goederen van de echtgenoot zou raken aan de inkomsten uit de nieuwe activiteit van de gefailleerde, omdat er geen gemeenschappelijk vermogen is waarop beslag kan worden gelegd.

A.1.4. De nv « Centea » verwerpt de argumenten die zijn aangevoerd om de uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot te verantwoorden, door aan te voeren dat niets verantwoordt dat de schuldeiser van een gefailleerde wiens echtgenoot zich borg heeft gesteld voor een schuld die is aangegaan in het kader van zijn beroepsactiviteit, op dezelfde manier wordt behandeld als de schuldeiser van de echtgenoot die een schuld is aangegaan voor de verwerving van een eigen goed, waarvoor de gefailleerde zich borg heeft gesteld. De uitvoeringsmaatregel raakt immers niet aan de inkomsten uit de nieuwe beroepsactiviteit van de gefailleerde. Dat geldt ook voor een schuld die is aangegaan door een echtgenoot die gehuwd is onder een stelsel van gemeenschap of onder het wettelijke stelsel, met het oog op de verwerving van een eigen goed : zij kan enkel worden verhaald op de eigen goederen van de echtgenoot, behalve wanneer de andere echtgenoot die schuld eveneens is aangegaan.

A.1.5. Zij wijst nog erop dat het Hof van Cassatie instemt met een uitzondering op de verschoonbaarheid in fiscale aangelegenheden, aangezien de verschoonbaarverklaring enkel betrekking heeft op de eigen fiscale schulden van de gefailleerde, en niet op het gedeelte van de aanslag dat betrekking heeft op het belastbaar inkomen van de echtgenoot (Cass. 14 januari 2010, *Arr. Cass.*, 2010, nr. 37, en 20 mei 2010, *Arr. Cass.*, 2010, nr. 359).

A.2. M.B. herinnert aan de feiten van de zaak en aan de argumentatie die zij voor de verwijzende rechter heeft aangevoerd.

Zij brengt eveneens in herinnering dat de wetgever de gevolgen van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot van de gefailleerde heeft uitgebreid ingevolge het arrest nr. 69/2002. Zij voert aan dat de in het geding zijnde bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt; rekening houdend met het doel van de wetgever dat erin bestaat te vermijden dat een gefailleerde niet kan instaan voor zijn herstel wanneer zijn echtgenoot wordt vervolgd, kon hij de twee in de prejudiciële vraag beoogde categorieën van schuldeisers op identieke wijze behandelen. Immers, wanneer de echtgenoot (van een gefailleerde) een schuld is aangegaan ten bate van zijn eigen vermogen en wanneer die schuld gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde is aangegaan, zou, door de schuldeiser toe te staan zijn rechten van vervolging tegen de echtgenoot uit te oefenen, het doel van de wetgever in gevaar worden gebracht omdat die rechten zouden worden uitgeoefend op de inkomsten uit de nieuwe activiteit van de gefailleerde, die, in geval van gemeenschap van goederen, deel uitmaken van het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten.

A.3.1. De Ministerraad deelt het standpunt van M.B.

Hij stelt vast dat het legitieme doel van de verschoonbaarheidsregeling niet ter discussie wordt gesteld, noch door de verwijzende rechter, noch door de partijen. De bescherming van de echtgenoot vrijwaart het gevolg van de verschoonbaarheid, namelijk de verschoonbaar verklaarde gefailleerde de mogelijkheid bieden om « weer op te starten », en berust op een objectieve en redelijke verantwoording.

Hij wijst in dat verband erop dat de schulden waarop de bescherming van een verschoonbaar verklaarde gefailleerde en van diens echtgenoot betrekking heeft, volgens het voormelde arrest van het Hof van Cassatie van 14 januari 2010, de eigen schulden van de gefailleerde zijn met dien verstande, enerzijds, dat wanneer het gaat om hoofdelijke verbintenissen van de echtgenoten, er één enkele schuld is waartoe de ene en de andere gehouden zijn en, anderzijds, dat noch de gefailleerde, noch zijn echtgenoot kan ontsnappen aan een vervolging vanwege de schuldeisers met betrekking tot de schulden bedoeld in artikel 82, derde lid, van de faillissementswet. Het doet daarentegen weinig ertoe of de schulden van de gefailleerde privéschulden of handelsschulden zijn, zoals het Hof heeft aangegeven in zijn arrest nr. 9/2008 van 17 januari 2008 betreffende ziekenhuiskosten.

Hij voegt eraan toe dat het doel van de wet, namelijk de gefailleerde de mogelijkheid bieden om « weer op te starten », zou worden bedreigd indien de schuldeisers zijn echtgenoot zouden kunnen vervolgen, en dat de schuldeisers van een ondernemer in werkelijkheid steeds eisen dat diens echtgenoot zich persoonlijk aansprakelijk stelt aan zijn zijde, zodat de schuldeisers steeds de mogelijkheid zullen hebben zich tot de echtgenoot te wenden indien deze ook niet beschermd zou zijn.

A.3.2. De Ministerraad betwist het argument dat is afgeleid uit de bestemming van het krediet dat in het geding is in de aan de verwijzende rechter voorgelegde zaak, namelijk het eigen vermogen van de echtgenoot. Alleen de identiteit van de schuldenaars is immers van belang, en niet de bestemming van de schuld, en er kan geen sprake zijn van een hoofdelijke schuld waarvan de invordering zou verschillen naar gelang van de schuldenaar. Het argument van de bestemming van het krediet is bovendien niet pertinent omdat het het doel van de wetgever dat in A.2 in herinnering is gebracht, zou doen wankelen. Ten slotte houdt het argument dat het « onrechtvaardig » zou zijn dat iemand voordeel haalt uit het faillissement van zijn echtgenoot om aan zijn eigen schuldeisers te ontkomen, geen stand tegen de overweging volgens welke de wetgever vermocht, zoals het Hof heeft beslist, het belang van de schuldeisers op te offeren ten gunste van bepaalde categorieën van schuldenaars. De in het geding zijnde maatregel is des te minder aanvechtbaar omdat niet zou kunnen worden verantwoord dat een schuldeiser het bedrag van de schuld kan terugvorderen wanneer zijn schuldvordering betrekking heeft op het eigen vermogen van de echtgenoot van een gefailleerde, maar dat niet zou kunnen wanneer zijn schuldvordering betrekking zou hebben op het gemeenschappelijk vermogen of op het eigen vermogen van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde.

- B -

B.1.1. Artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 bepaalt :

« De echtgenoot van de gefailleerde die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn echtgenoot, of de voormalige echtgenoot die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld die zijn voormalige echtgenoot tijdens de duur van het huwelijk was aangegaan, wordt ingevolge de verschoonbaarheid van die verplichting bevrijd ».

B.1.2. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van het voormelde artikel 82, tweede lid, geïnterpreteerd in die zin dat het de echtgenoot van een verschoonbaar verklaarde gefailleerde automatisch bevrijdt van de gezamenlijke of hoofdelijke schulden die beiden hebben aangegaan, zelfs wanneer de in het geding zijnde schulden zouden zijn aangegaan ten bate van het eigen vermogen van de eerstgenoemde : de in het geding zijnde bepaling zou aldus een identieke behandeling voorbehouden voor de schuldeisers van de echtgenoot, zonder rekening te houden met het feit of de schuld die het voorwerp is van de gezamenlijke of hoofdelijke verbintenis van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde en diens echtgenoot, is aangegaan ten bate van het eigen vermogen van die laatste.

B.2. Uit het verwijzingsarrest blijkt dat de verschoonbaar verklaarde gefailleerde en zijn echtgenoot zijn gehuwd onder het stelsel van wettelijke gemeenschap en dat het aan de echtgenoten toegekende krediet de aankoop mogelijk maakte, door die echtgenoot, van een eigen goed. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die hypothese.

B.3. De in het geding zijnde bepaling maakt deel uit van de faillissementswetgeving die in essentie ertoe strekt een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeisers.

De verklaring van verschoonbaarheid vormt voor de gefailleerde een gunstmaatregel die hem in staat stelt zijn activiteiten op een aangezuiverde basis te hervatten, en zulks niet alleen in zijn belang maar ook in het belang van zijn schuldeisers of sommigen onder hen die belang erbij kunnen hebben dat hun schuldenaar zijn activiteiten op een dergelijke basis hervat, waarbij het voortzetten van een handels- of industriële activiteit bovendien het algemeen belang kan dienen (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/1, pp. 35 en 36).

De wetgever, die van oordeel is dat « de mogelijkheid tot herstel [...] utopisch [blijft] indien [de gefailleerde] de last van het passief moet blijven dragen », heeft gemeend dat « het [...] immers niet te verantwoorden [is] dat het in gebreke blijven van de schuldenaar als gevolg van omstandigheden waarvan hij het slachtoffer is, hem verhindert andere activiteiten te verrichten » (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 50).

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever « op een evenwichtige wijze rekening [heeft willen] houden met de gecombineerde belangen van de gefailleerde zelf, van de schuldeisers, de werknemers en de economie in zijn geheel » en voor een menselijke regeling heeft willen zorgen die de rechten van alle betrokken partijen in acht neemt (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 29).

B.4. Bij zijn arrest nr. 69/2002 van 28 maart 2002 heeft het Hof geoordeeld dat artikel 82 van de faillissementswet, zoals van toepassing vóór het werd vervangen bij artikel 29 van de

wet van 4 september 2002 « tot wijziging van de faillissementswet van 8 augustus 1997, het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van vennootschappen », niet bestaanbaar was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het op geen enkele wijze een rechter toestond de echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde van zijn verbintenissen te bevrijden.

B.5.1. Ingevolge dat arrest heeft de wetgever, bij de wet van 4 september 2002, in artikel 82 van de faillissementswet een tweede lid ingevoegd, volgens hetwelk de echtgenoot van de gefailleerde « die zich persoonlijk aansprakelijk heeft gesteld » voor de schuld van de gefailleerde, ingevolge de verschoonbaarheid wordt bevrijd van die verplichting.

B.5.2. Het Hof heeft geoordeeld dat die bepaling onbestaanbaar was met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie in zoverre de echtgenoot die krachtens een fiscale bepaling is gehouden tot een belastingschuld met de gefailleerde, door de verschoonbaarverklaring niet kon worden bevrijd van de verplichting tot betaling van die schuld (arrest nr. 78/2004 van 12 mei 2004 en arrest nr. 6/2005 van 12 januari 2005). Om hieraan tegemoet te komen bepaalde artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet, zoals vervangen bij artikel 2 van de wet van 2 februari 2005 tot wijziging van artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, dat de echtgenoot van de gefailleerde die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van deze laatste, ingevolge de verschoonbaarheid bevrijd wordt van die verplichting.

B.6.1. Artikel 82, tweede lid, bevrijdt de echtgenoot en de voormalige echtgenoot van een verschoonbaar verklaarde gefailleerde, die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de gefailleerde, van die verplichting.

Bij zijn arresten van 24 februari 2011 (*Arr. Cass.*, 2011, nr. 168) en 8 juni 2012 (C.11.080.F/2), heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat « die bepaling [...] ook van toepassing [is] wanneer de echtgenoot van de gefailleerde, samen met hem, medeschuldenaar is van een schuld die de twee echtgenoten vóór het faillissement zijn aangegaan en waarvoor de echtgenoot van de gefailleerde bijgevolg persoonlijk aansprakelijk is ».

B.6.2. Het Hof dient te onderzoeken of die maatregel discriminatoire gevolgen heeft ten aanzien van de schuldeisers van de echtgenoot, die op identieke wijze worden behandeld ongeacht of de echtgenoot zich borg heeft gesteld voor een persoonlijke schuld van de gefailleerde dan wel, gezamenlijk of hoofdelijk met de gefailleerde, een schuld is aangegaan ten bate van zijn eigen vermogen.

Daarbij dient rekening te worden gehouden, enerzijds, met de economische en sociale doelstellingen van de in het geding zijnde maatregel en, anderzijds, met de ter zake geldende beginselen van het burgerlijk vermogensrecht volgens welke « alle overeenkomsten die wettig zijn aangegaan [...] degenen die deze hebben aangegaan, tot wet [strekken] » (artikel 1134, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek) en « ieder die persoonlijk verbonden is, [...] gehouden [is] zijn verbintenissen na te komen, onder verband van al zijn goederen, hetzij roerende, hetzij onroerende, zo tegenwoordige als toekomstige » (artikel 7 van de hypotheekwet van 16 december 1851).

B.7. De uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de gefailleerde, werd ingevoerd, niet om discriminatie te vermijden op het vlak van de solidariteit die uit het huwelijk is ontstaan, maar omdat, in geval van gemeenschap van goederen, de inkomsten van de gefailleerde uit een nieuwe beroepsactiviteit in het gemeenschappelijke vermogen terechtkomen (artikel 1405, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek). Vervolgingen op de goederen van de echtgenoot, met inbegrip van zijn eigen goederen, ingesteld door de schuldeisers van de gefailleerde, zouden de inkomsten van de gefailleerde uit zijn nieuwe activiteiten kunnen raken, wat strijdig zou zijn met het nagestreefde doel.

De omstandigheid dat de gezamenlijke schuld van de gefailleerde en diens echtgenoot is aangegaan voor de verwerving, door de echtgenoot, van een eigen goed, heeft in dat verband geen invloed omdat de verhaalmogelijkheid waarover de schuldeisers beschikken, ook betrekking heeft op het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten. De omstandigheid dat de echtgenoot zou zijn gehouden, krachtens artikel 1216 van het Burgerlijk Wetboek, tot voldoening van de gehele schuld ten aanzien van de andere medeschuldenaar - de verschoonbaar verklaarde gefailleerde - heeft evenmin invloed. Op dezelfde wijze is de

omstandigheid dat de schuldeiser van een schuld die is aangegaan, in het belang van zijn eigen vermogen, door een echtgenoot die is onderworpen aan een stelsel van scheiding van goederen, en door de verschoonbaar verklaarde gefailleerde echtgenoot, de inning van zijn schuldvordering kan verhalen op het vermogen van de echtgenoot, terwijl de schuldeiser van een schuld die onder dezelfde voorwaarden is aangegaan door een echtgenoot die is onderworpen aan een stelsel van gemeenschap van goederen of aan het wettelijke stelsel, niet zulk een inning kan verkrijgen, niet van die aard dat zij de in het geding zijnde maatregel onverantwoord maakt, omdat een dergelijk verschil in behandeling voortvloeit uit de keuze van de echtgenoten voor een bepaald huwelijksvermogensstelsel. De wetgever kon overigens redelijkerwijs oordelen dat de rechter die, om een gefailleerde verschoonbaar te verklaren, alle elementen van diens situatie in aanmerking dient te nemen, rekening houdt met de gezamenlijke of hoofdelijke verbintenis die de gefailleerde is aangegaan om een gemeenschappelijke schuld te waarborgen die is aangegaan om zijn echtgenoot in staat te stellen een eigen goed te verwerven.

B.8. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 21 maart 2013.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse